

P. u.

Județul

Anul III.

Cluj, Februar-Martie 1923

Nr. 2-3.

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

ORGANUL REUNIUNII NOTARILOR COMUNALI ȘI CERCUALI

REDACTOR RESPONZABIL:

Alexandru Buha
consilier orașenesc

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

CLUJ, STRADA BĂII Nr. 3

PRIMREDACTOR:

Georgiu Ghendi
notar diplomat

Ministerul de Interne a binevoit a recomanda revista noastră dlor prefecti de județe din întreaga țară prin circulara cu Nr. 1419 din 2 Ianuarie 1923 după cum urmează:

„In orașul Cluj apare de două ori pe lună o revistă cu denumirea „Administrația Română“, sub direcțiunea dlui Alexandru Buha, consilierul orașului Lugoj și dl Georghiu Ghendi, notar diplomat.

Această revistă, care este organul Reuniunii Notarilor comunali și cercuali din Transilvania, Banat și părțile ungurene alipite, prezintă o deosebită importanță, ca fiind călăuză funcționarilor comunali și administrativi în toate chestiunile comunale, publicând toate legile și ordonanțele ministeriale, privitoare la bunul mers al serviciului administrativ. Ministerul apreciind necesitatea acestui organ, precum și cheltuelile mari, cu care se editează, vă roagă să binevoiți a-l recomanda tuturor comunelor sau notariatelor din acel județ spre abonare, costul unui abonament fiind de 120 lei anual.

p. Ministru: (ss) R. FRANASOVICI.

Abonamentele revistei se vor trimite la adresa casierului reuniunii centrale, d-lui Valer Pop, notar comunal în Șeica Mare, județul Târnava-Mare.

Apel!

Aducem la cunoștința colegilor, că în baza Art. 10 din Statutele Reuniunii, fiecare notar este obligat a abona oficios revista reuniunii „Administrația Română“, și a achita costul abonamentului de 120 lei cel mult până la 1 April a. c.

Cum însă Ministerul Internelor din București cu ordinul 1419 din 2 Ianuar 1923, a binevoit a încuviința abonamentul revistei în sarcina bugetelor comunale, — rugăm cu insistență, ca fiecare coleg să se îngrijească, ca acesta să fie luat necondiționat în bugetul anului curent.

Dela colegii, cari nu vor satisface acestui apel până la 1 April, abonamentul se va detrage pe cale administrativă din salariul lor, conform Art. 10 alin. 2 din Statute.

Chitanțele oficioase se vor expedia necondiționat până la finea luni.

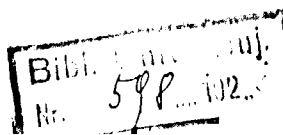
Membrii Reuniunii mai sunt încă datori a achita până la 1 April a. c. conform Art. 9 din Statute și taxa de membru de 50 lei, care la caz contrar încă va fi detrasă din salariul delectorilor pe cale administrativă (Art. 10).

Membrii Reuniunii sunt: Toți notarii comunali și cercuali precum și subnotarii activi aleși sau denumiți în mod definitiv. (Art. 4, punct. 2).

Revista pe viitor va apărea regulat în condițiuni mai favorabile, cu un cuprins bogat și și pe hârtie velină, cecece până acum în lipsă de fonduri nu s'a putut face.

Reuniunea

508

Comuna rurală și secretarul ei

Idealele timpurilor vechi în multe privințe au fost opuse scopurilor și principiilor conducătoare a epocii prezente și nici nu este de mirat, pentru că toate sunt supuse schimbării, singură schimbarea este statornică. *Pantheri*. O mișcare perpetuă caracterizează universul întocmai ca și firul de praf pe care se desfășură viața societății umane. Privind pe om ca centrul acestor mișcări, ne-am obișnuit a numi orice schimbare progres, deși în multe cazuri ar fi poate mai potrivit să aplicăm pentru schimbare expresiunea de regres. Abia înainte cu câteva decenii, averea și bogăția au avut un rol mai redus și nu erau privite, așa zicând ca scopul exclusiv al vieții și astfel nici nu era pusă în serviciul acestui scop întreaga energie și capacitate trupească și intelectuală, deoarece activitatea dezvoltată în decursul unei vieți nu era apreciată după cvantumul bogăției și averii acumulate, respective acaparate.

Virtutea simplității și cruțării din trecut a reprimat pofta de desfătare. Modul de trai cumpătat și ocupațiunile oneste au fost mai apreciate ca în zilele noastre — deși arareori au rezultat bunăstarea materială — până când azi aproape la fiecare om, scopul principal al vieții este adunarea de averi și îmbogățirea, indiferent dacă mijloacele întrebuințate la atingerea acestui scop sunt cinstite sau nu, susținând părerea că banii n'au miros.

Pe lângă acestea, între idealele timpurilor moderne s'au introdus în mare măsură și alte multe specii de desfătări, despre cari omul modern crede, că fără de ele viața n'ar avea nici un rost.

Progresul realizat pe terenul științelor, artelor și al industriei cu un cuvânt civilizația a dat naștere la o seamă de dorințe și pretenții cari așteaptă să fie satisfăcute și cari pe lângă o bunăstare materială se și pot satisface.

Natural că aceste dorințe și pretenții se dezvoltă și se înmulțesc mai intensiv în orașele mari, unde condițiunile de dezvoltare fiind mai prielnice, își află mai ușor îndeplinire, dar în urma instinctului de a imita, se naște această poftă și în păturile sociale inferioare, cari tind tot mai mult să se bucure de aceleași distracții și plăceri ca și cei din straturile sociale superioare.

Și mulțimea (chiar cu pericolul de a se ruina materialicește) imitează modul de îmbrăcare și distracțiile ei, procurându-și mijloacele necesare, în foarte multe cazuri pe căi piezișe.

Am zis în cele de mai sus, că dezvoltarea sporturilor culturale, sociale și economice înseamnă regres.

Deosebire între idealul rural și cel urban, tot așa putem conștientiza și diferențele lor ferate, telefonul,

telegraful și poșta par a fi înlăturat orice noțiune de depărtare, când curente ce i-au naștere în orașele mari se propagă cu o iuteală de nedescris până în cele mai depărtate cătune, între idealul orașelor și comunelor rurale este totuși un contrast așa de mare.

La sate mai există încă tradițiunea vremilor trecute, deși puterea lor scade din zi în zi.

Acolo este încă liniște și pace.

Și această armonie senină a vieții dela sate, este zguduită numai cu ocaziunea campaniilor electorale, de vreme ce contrastele sociale sunt și mai rare.

Lupta pentru existență nu este așa de pronunțată, și în această luptă se folosesc numai mijloace cinstite. La sate se respectă încă autoritatea preotului, învățătorului și secretarului. Castitatea vieții familiare este intactă. Biserica încă nu a fost înlocuită cu cârciuma.

Lenea și orgia acolo nu sunt privite ca virtuți și cu atât mai puțin ca țintă a vieții.

Părinții se îngrijesc de educația religioasă și morală a copiilor, obișnuindu-i la modestie și muncă.

Populația satelor, în ceeace privește îmbrăcămintea și modul de trai, nu se silește să imiteze obiceiurile straturilor superioare și țăranul dispunând chiar de mijloace materiale suficiente nu va călători pe tren în clasa întâi.

La sate diferența între bunăstarea materială nu se manifestă într'un mod așa de brusc și ostentativ din care cauză nici nu produce neliniște, nemulțumire sau disperare.

Nici chiar cei mai avuți nu se împărtășesc de plăceri spirituale și artistice sau de alte distracții ale vieții sociale, de avantajele culturii se bucură mai mult locuitorii orașelor. Viața luxuoasă și neactivitatea straturilor sociale superioare, nu au influență seducătoare asupra straturilor inferioare și în general factori sociali recunoscuți de criminalologie ca izvor al tuturor crimelor (cinematograf, pornografia, aplicarea femeilor și copiilor ca muncitori în fabrici, locuințele în masă, lipsa intimității familiare, decăderea religiunii etc.) nu împiedică liniștea și fericirea, ce se manifestă la sate.

Leagănul criminalității sunt orașele mari. Aici stau față în față interesele politice și sociale a diferitelor clase, cari sădesc în sufletul omenesc sămânța crimelor. În subteranele palatelor pompoase de marmoră sunt locuințele în masă; învăluți în blănuri scumpe, îmbogății de război în goana automobilelor, aproape calcă funcționarii, cari orbecă în haine învechite, și trec peste muncitorii, cari sgriburesc de frig, — vitrinele strălucite a magazinelor de modă, toaletele luxoase a demimondenelor, ademenesc ușor guvernantele, cusetoarele și dactilografele și nu e mirare dacă acestea pentru a-și lua partea și ele din bucuriile și plăcerile

vieții, își aruncă pe piață cea mai scumpă comoară a lor, cinstea de femei.

Contribue la depravarea aceasta morală literatura pornografică, filmele imorale din cinematografe, moravurile ușoare ale claselor suprapuse și sub impusul de a imita exemplele rele, și în urma lipsei de control a societății, se naște voința criminală, care apoi este tradusă în fapte.

În orașe sunt cele mai multe divorțuri, concubinate, și procentul cel mai mare al nașterilor ilegite il dau tot ele.

Lupta pentru existență este mult mai grea la orașe decât la sate, și în deosebi apasă asupra funcționarilor și muncitorilor. — Văzând palatele pompoase, luxul și risipa ce și-o pot permite numai puținii plictisiți de plăceri, mulțimea se crede jefuită, și așteaptă cu înfrigurare prefacerea socială care, ca o încoronare a drepturilor cucerite va sista marea diferență de averi.

Aceste transformări economice însă de regulă nu decurg în liniște, ci în formă de revoluție, fapt care, — după cum ne arată istoria, — mai mult distruge, decât reface. Ba chiar și când reface, refacerea aceasta preținde mari jertfe de sânge, nimicind valori spirituale, artistice și economice, căci numai pe ruinele acestora este în stare să aducă ceva îmbunătățiri.

Revoluțiile deschid însă de multeori și mormântul unei națiuni.

Viitoarele revoluțiuni economice, își vor putea desfășura stindardele conform naturii lucrului, numai în orașele mari. Acolo cei neîdestuliți cu soarta, dușmanii neîmpăcați a tuturor sistemelor de guvernare și a proprietății individuale sunt constituiți în sindicate, susținând, că aceste valori sunt izvorul desechilibrului social, a crizei și a celorlalte boale sociale.

Populația satelor este călăuzită de alte principii.

Ține cu stăruință la glia strămoșească, o muncește și se nizuește ca o mărească. Locuitorii dela sate sunt mai puțini socialiști sau bolșevici.

Războiul mondial și revoluțiile ce i-au urmat, au îndreptat atenția legiuitorilor asupra satelor.

Legiuitorii s'au convins, că artera de viață a țării nu mai zace în instituțiunile financiare, în trusturile fabricanților, în concentrarea industriei și comerțului, ci acesta zace la sate, unde se întind lanurile aurii de grâu, și unde țăranul își îndeplinește datorințele modest, sânguincios dar conștient, păstrând cu sfințenie morala și datinele străbune, și nu se lasă înduplecat de vorbele seducătoare ale agitatorilor.

Luxul și desfrâul Romei a pus pe gândiri pe cei mai buni fii ai națiunii, cari au văzut salvarea patriei în reîntoarcerea la coarnele plugului.

Și tot în această direcție au luptat și Cicero, Columella și Virgil pentru a-și salva națiunea pornită spre degenerare. Agricultură naște — cum spune Cato — pe cei mai destoinici bărbați și cei mai aprigi soldați.

Rousseau deasemenea a luptat pentru reîntoarcerea la simplitatea și obiceiurile străbune.

Și azi apostolii adevărați ai națiunii — tot așa ca în trecut — nu văd salvarea interesului național, decât în desvoltarea crescândă a satelor.

Pentru că cea mai naturală corporațiune autonomă și baza organizației sociale sunt numai satele, cari azi sunt mai oprimate.

Cauza acestei oprimări este în primul rând legea comunală, ea necorespunzând împrejurărilor actuale și având la bază principii învechite, cari privesc comuna ca factorul extrem al puterii executive, designându-i ca menire principală îndeplinirea obligațiilor față de stat.

Legiuitorii la organizarea comunei ca unitate administrativă nu au avut în vedere esența faptului, că adecă comuna în primul rând este o unitate administrativă — ci fără considerațiune la referințele sociale, culturale și economice a comunei — au clasificat comunele în două categorii după cum au fost în stare să se susțină un notar și să îndeplinească atribuțiunile date lor singure, ori numai asociate.

Dela punerea în vigoare a legii comunale însă lumea a trecut prin mari prefaceri. Azi deja aceste concepții sunt mai lămurite și însuși statul a lărgit sfera de activitate a comunelor. Am trecut deja peste era, când comuna era pusă în serviciul scopurilor politice, fixându-i-se cadrele în așa fel încât să se realizeze numai politica guvernului. Azi nici nu se mai poate discuta, că comuna este o unitate culturală și economică, având interese de sine stătătoare, și ca o consecință a acestui fapt, trebuie să aibă și voință independentă, pentru realizarea căreia se luptă cu tot dreptul.

Cadrele comunelor trebuiesc fixate în așa fel, încât ele să fie capabile de viață, să poată satisface din puterile proprii sarcinilor publice, bazându-se pe o gospodărie comunală autonomă, ridicând nivelul cultural și bunăstarea materială a populației proprii prin înființarea de instituțiuni sociale și culturale. În vederea realizării acestui scop, satele ce nu se pot susține din puterile proprii, trebuiesc unite într'o comună politică, iar afară de aceasta trebuie să se prevadă pe cale legislativă, ca satele în vederea realizării unor instituțiuni sociale (apaduct, canalizare, luminatul, circulația etc., să poată coopera pe lângă niște simple formalități de drept.

Legea actuală admite această cooperare, numai în ce privește medicul, veterinarul, tutorul public și ajutorarea în comun a săracilor.

Este deci nevoie ca administrația comunală să fie reformată, pentru că în lipsa acesteia cele mai multe comune nu sunt în stare să-și realizeze problemele sociale.

În ultimele decenii aceste probleme s'au impus pe primul plan aproape în întreaga lume. Realizarea lor nu se mai poate amâna. În țara noastră unele orașe au ajuns la rezultate frumoase în această privință.

Dar unde au rămas satele ?

În general putem oare vorbi azi de o politică socială a satelor? Unde este satul ideal, în care se fac construcții după un plan rațional; unde siguranța contra incendiilor și moralitatea sunt perfecte; salubritatea publică este dezvoltată; se dau premii pentru îmbunătățirea pământului; unde sunt necunoscute gropile, mormintele și bălțile; căile de comunicație sunt îngrijite; apa de băut o servesc apaducte sau fântâni bogate în apă; școlile sunt înconjurate de grădini frumoase; în caz de epidemii stau la dispoziție spitale epidemice bine organizate; lumină electrică în locul opaițelor; iar sătenii în loc de a-și petrece timpul în crășme, îl petrec în casine și biblioteci populare etc., cari toate servesc la bunăstarea și distracția populației.

Ba mai mult, se pare că nici săteanul nu mai este cel de mult, simplu și modest.

În decursul războiului mondial a văzut multă lume, a experiat multe, dezvoltându-se în el pretenții culturale, iar azi reîntors în sat nu se mai simte bine în cercul restrâns de mai înainte.

Oare, cari sunt mijloacele prin cari s'ar putea îndrepta situația deplorabilă socială a celor mai multe comune rurale?

Afară de reforma administrativă amintită mai sus, trebuie ca rolul conducător al comunei — în contradicție cu legea actuală — să se asigure secretarului prin lege.

Azi conform legii comunale, șeful administrației comunale este primarul.

Actuala situație de drept a secretarului comunal este un nonsens, care în viața practică dă loc la multe neînțelegeri.

Dar aceste neînțelegeri în viața practică se delaturlă numai prin faptul, că nu se respectă rolul conducător al primarului comunal, de multe ori chiar de însuși primarul, iar în cele mai multe cazuri de guvernul însuși și legislație. Altfel multe legi nici nu ar putea fi executate. — De aceea trebuie sistată această anomalie, punând în capul administrației comunale secretarul comunal. Azi rolul secretarului comunal este întocmai ca al unui director de teatru de marionete, care face să miște și joace marionetele, dar el rămâne ascuns după culise. Locul secretarului comunal este însă în centrul administrației și activității culturale și sociale a comunei. De activitatea lui oficioasă și socială depinde în mare parte progresul comunei pe terenul economic și cultural.

Acestei chemări de a fi adevăratul conducător și îndrumător al comunei, natural că numai în acel caz va putea corespunde, dacă dispune de pregătire suficientă, este pătruns de sentimente patriotice și sprijinit și apreciat de autoritățile superioare și de societate. În ce privesc cunoștințele speciale putem afirma hotărât, că *statul nu pretinde dela nici unul din funcționarii săi o pregătire mai vastă, ca dela secretarul comunal*, care întrunește într'o singură persoană pe: primar, pe funcționarul administrativ, pe președintele sedrii

orfanale, pe oficerul stării civile, pe agentul fiscal, pe avocat, pe polițai etc. etc.

El trebuie să știe și să se priceapă la toate, fiindcă toate ramurile administrative în ce privește executarea se concentrează în mâna lui. Populația dela sate în toate afacerile sale recurge aproape exclusiv la el. Evident că în această largă sferă de activitate are *nevoe de cărți și reviste de specialitate*, pe cari să se poată baza, cari să-i servească de călăuză în labirintul legilor și ordonanțelor. În lipsa acestora cu greu ar putea să-și îndeplinească greaua sarcină.

În primul rând trebuie ridicat *nivelul social* al secretarului comunal în conformitate cu importanța muncii sale, la nivelul celorlalți funcționari înalți de stat, iar ca urmare a acestui fapt să i se mai asigure și independența materială, ca astfel dedicându-se misiunii sale să poată satisface acesteia cu trageră de inimă, satisfăcându-și totodată și el pretențiile culturale mai înalte.

Baza consolidării statului este asigurarea ordinii în viața comunală, bunăstarea cetățenilor, încrederea în guvernul țării și îndestularea acelora.

Și credem că nu exagerăm, când căutăm aceste condițiuni în *activitatea oficială și socială* a secretarului comunal.

Aceste condițiuni le aflăm întrunite într'un corp al secretarilor comunali mulțumiți și îndestuliți cu situația lor materială, iar nicidecum în secretarii nemulțumiți cu soarta și încărcăți de toate părțile cu lucru. Secretarul fiind factorul conducător a intereselor locale într'un stat civilizat, cu drept cuvânt poate deci pretinde și el referințe de trai mai civilizat.

Este adevărat, că cultura naște pretențiuni, cari apoi și trebuie satisfăcute.

De aceea secretarul comunal azi numai poate fi mulțumit cu o casă comunală acoperită cu pae și cu o bibliotecă păstrată pe grinda casei cum o făcea secretarul de ordinioară cu calendarul din Lócse.

Secretarul comunal și în afară de atribuțiunile sale oficioase trebuie să fie conducătorul populației dela sate.

Prin mâinile sale, prin cultura generală ce posedă având contactul nemijlocit cu poporul, are influență educativă, cu deosebire asupra generațiilor mai tinere, cari învață și se asimilează foarte ușor.

Căminul secretarului, castitatea lui familiară trebuie să servească ca exemplu de caritate. Să fie pătruns de virtuțile morale și de spiritul cultural european.

Deci trebuie retribuit astfel, ca să fie în stare să-și satisfacă pretențiunile sociale și să dea o atare educație copiilor, ca aceștia să se poată pregăti pe oricare carieră.

Tot așa e necesar ca să aibă la dispoziție și *personal auxiliar* suficient, deoarece în multe comune îi este imposibil să satisfacă singur multiplele agende, ce îi sunt încredințate.

Trebue reformate și regulate *drepturile la pensie și procedura disciplinară*.

Și în fine, când statul va reforma și regula și dreptul la pensie și — statutul unic — atunci putem

spune că a satisfăcut acelor condițiuni primordiale, cari garantează înflorirea și prosperarea vieții comunale, cari în definitiv, după cum am arătat mai sus, servesc interesele națiunii.

Nicolae Olariu, notar Roșia

Factorii intelectuali ai satelor

Trei factori intelectuali luminează viața poporului nostru dela țară. Dela *felul de a fi* al fiecăruia dintre acești trei factori depinde educația socială a sătenilor. Am putea zice, că educația aceasta este reflexul sufletului lor.

Acești trei factori sunt: *notarul, preotul și învățătorul*.

Preotul cultivă morala creștină, notarul cultivă respectul legilor și datoriile cetățenești și învățătorul cultivă cunoștințele elementare în fii poporului.

Cine a trăit la țară, a putut constata cât de covârșitoare este influența personalității acestor trei factori asupra oamenilor dela țară. Dacă în popor au prins rădăcini moravurile rele: preotul, notarul și învățătorul sunt *vinovați*; pentru că, ori au dat exemple rele ei însuși, ori n'au căutat să le combată. Și dacă poporul din satele lor este bine crescut: *meritul* este al lor.

Am putea zice: cum e preotul, notarul și dascălul satului — așa e și poporul și invers: cunoscând poporul dintr'un sat, putem afirma cu toată probabilitatea, că întocmai este și preotul, notarul și învățătorul.

Așa fiind și ochii celor veghiători de sus trebuie să fie ațintiți asupra celor cari stau în fruntea satelor. Nu le poate fi indiferent, ce se petrece acolo, unde este forța neamului. Atât nivelul cultural, cât și cel moral al acestor trei factori, trebuie ridicat c. t se poate mai sus în raport cu chemarea lor, ca să fie o cât mai bună garanție, că educația poporului se va face în direcție ascendentă și nu decadentă.

Ceeace ar fi mai mult de dorit și ce este de ordin pur personal, este conlucrarea armonică a lor.

De și activitatea preotului, notarului și învățătorului, când sunt la înălțimea chemării lor, este de-o potrivă de folositoare, găsim totuși, că notarul prin puterea executivă, ce este depusă în mâna lui, poate drege, ori poate strica *mai mult* decât preotul și învățătorul, cari pot influența educația socială a poporului numai prin autoritatea lor personală. Notarul ține partea materială a existenței țăranilor sub ocrotirea lui, pe când ceilalți doi au partea

inponderabilă a sufletului, care este și mai puțin înțeleasă de mentalitățile simple și are nevoi mai puțin simțite.

Din acest motiv notarul se prezintă, ca factorul cel mai tare dintre cei trei.

Cum legea admite, ca el să drezeze nu numai acte publice, ci și acte particulare pentru săteni, el intră în secretele particulare ale lor și din acest punct de vedere este cu adevărat „*secretarul*“ comunei.

Când astfel de acte regulează raporturi de drept între săteni, el face pe *advocatul*.

Asemenea tot el face și pe *judcătorul*, când trimite părțile în litigiu, înaintea judecătorilor comunale.

Apoi câte chestii familiare nu trec prin mâna lui în calitate de *ofițer al stării civile*?

În grija și inițiativa lui sunt lăsate și toate afacerile administrative ale comunei, drepturile și sarcinile ei, dela cari depinde atât bunăstarea comunei, cât și a locuitorilor. În acest rol găsim pe notarul făcând *gospodărie și contabilitate*.

Cu un cuvânt, nu mai există o funcție publică, care să se înfățișeze în atâtea ipostase, ca cea de notar. Ca atare — pentru a fi bine împlinită — trebuiesc multe cunoștințe, multă pătrundere, multă judecată și multă bunăvoință. Un notar *bun* este un adevărat medic social, care vindecă toate năcazurile oamenilor săi și un îndrumător al poporului pe calea propășirii sociale. Un notar *rău* este o calamitate pe capul sătenilor.

Ar fi deci de dorit o selecționare cât mai conștiincioasă a candidaților pentru această funcțiune grea și sublimă sub aspectul ei de apostolat, pentru educația socială a poporului dela țară, temelia statului nostru.

Dar o asemenea selecționare este imposibilă până când nu se vor crea *condițiuni de traiu*, în raport cu importanța funcției însuși, ca să fie îmbrățișată de cele mai bune elemente și să nu fie lăsată pradă naufragiaților altor carieri, cari s'o compromită.

Reforma administrativă ar trebui făcută în acest spirit și piatra fundamentală a administrației politice — notarul — să fie bine așezată.

Problema administrativă

I.

Avem noi o problemă administrativă? Din ce motive avem această problemă și în ce constă? Care trebuie să fie deslegarea cea mai potrivită a acestei probleme de o capitală importanță atât pentru satisfacerea intereselor solidare, colective ale națiunii, cât și pentru realizarea scopurilor particulare ale indivizilor?

De aceste chestiuni se preocupă astăzi la noi nu numai oamenii științei de stat și administrative, nu numai oamenii practicei administrative, dar aceste chestiuni sunt în centrul agitației și preocupării tuturor cetățenilor, al opiniei publice, invederând acest fapt legătura vie, care există în mod natural și organic între această problemă și viața publică de stat.

Problema administrativă se prezintă la prima ochire asupra funcționării organismului viu al statului național român, *ca cea mai arzătoare problemă de stat, a cărei imediată rezolvare se impune ca o necesitate de stat din întreit punct de vedere* și anume din punctul de vedere al intereselor statului, din punctul de vedere al intereselor cetățeanului și din punctul de vedere al intereselor funcționarilor administrativi.

Necesitatea dezlegării imediate a problemei administrative rezultă din esența, natura, caracterul, misiunea și importanța funcțiunii administrative, precum în general asupra problemei administrative nu vom putea fi pe deplin edificați numai atunci, dacă vom cunoaște *rostul adevărat* al funcțiunii administrative în viața de stat; numai în acest caz ne vom putea da seamă despre însemnătatea covârșitoare atât a problemei administrative, cât și a funcțiunii administrative atât din punctul de vedere al intereselor colectivității naționale, cât și din punctul de vedere al intereselor juste particulare.

Funcțiunea administrativă

Ce înțelegem noi sub funcțiune administrativă? Ce înseamnă a administra? Aci trebuie să mâncăm din noțiunea formală a administrației, ca să putem pricepe aplicațiunile materiale ale acestei noțiuni.

A administra înseamnă a îndeplini în mod sistematic și în conștiința scopurilor urmărite o sferă de atribuțiuni, o sferă de activitate, mai multe funcțiuni. A administra înseamnă a lucra în mod sistematic și conștient pentru realizarea unor scopuri bine definite.

Individul, pentru a putea realiza scopurile sale particulare, pentru a putea procura mijloacele de existență, pentru a-și putea asigura o bunăstare materială, intelectuală și morală, ca să-și poată dezvolta individualitatea sa, trebuie să desfășure o activitate sistematică, continuă și conștientă.

O societate pe acțiuni, ca să poată satisface scopurile sale particulare: plasarea fructuoasă a capitalului, sporirea și buna întrebuințare a venitului, trebuie să depună și să dezvolte o activitate sistematică, conștientă și continuă, fără întrerupere în această direcțiune.

Statul, ca să-și poată îndeplini scopurile sale, ca să poată asigura dezvoltarea fizică, intelectuală, morală a cetățenilor și ca să-și poată îndeplini menirea sa civilizatorică, trebuie și el să desfășoare o activitate conștientă, sistematică și fără întrerupere.

Administrația privată și publică

Această activitate conștientă, sistematică și continuă, cu care ne întâlnim atât în viața particulară, socială, cât și în viața de stat, constituie esența administrațiunii, ca noțiune formală, care își găsește aplicațiunea ei materială în viața particulară și socială, când o numim administrațiune privată, față de aplicațiunea materială în viața de stat a noțiunii formale a administrațiunii, pe care o numim administrațiune publică sau de stat.

Din cele expuse rezultă, că administrațiunea este o funcțiune, o funcționare, o activitate proprie vieții individuale, familiare, sociale (aici aparțin asociațiile, societățile, clasele sociale) și vieții de stat. *Administrația este însăși viața activă a individului, a familiei, a societății și a statului.*

Administrațiunea privată, ca activitatea conștientă, sistematică și continuă a individului, a familiei, a diferitelor grupări sociale se deosebete esențialmente de *administrațiunea publică*, care este viața activă și conștientă a statului.

Pentru ca să putem intra în tainele problemei administrative, trebuie să cunoaștem aceste *deosebiri esențiale*, care există între administrațiunea privată și publică cu atât mai vărtos, că aceste deosebiri sunt rezultatul gândirii moderne asupra statului și asupra *administrației de stat*. Lungă vreme administrațiunea publică a fost contopită în administrația privată a șefului statului și a clasei sociale dominante.

Deosebirile între administrația privată și publică

Viața modernă de stat și de drept stabilește liniile de demarcațiune și deosebiri esențiale între administrațiunea privată și publică după cum urmează:

1. Subiectul administrațiunii private este totdeauna individul, ca subiect al societății.

Subiectul administrațiunii publice este totdeauna statul sau cu alte cuvinte: subiectul administrațiunii publice este națiunea, ca subiect activ de stat.

2. Scopul administrațiunii private este realizarea, îndeplinirea intereselor private, particulare; scopul administrațiunii publice este realizarea intereselor generale publice, realizarea intereselor colective naționale.

3. Caracterul administrațiunii private este nota de mecanism, caracterul administrațiunii publice este nota de organism.

4. *Administrațiunea privată*, având ca scop realizarea intereselor particulare, *ia parte în lupta intereselor sociale, administrațiunea publică nu ia parte în lupta intereselor sociale, ci stă de asupra acestor lupte, dominează aceste lupte, însușite de cel mai rigid egoism individual și de clasă, introducând în aceste lupte ideea de drept și echitate, ajutând pe cel slab față de cel tare și realizând isbânda intereselor solidare față de interesele particulare și de clasă. Iată deosebiri calitative, esențiale între administrațiunea privată și publică!*

Subiectul administrațiunii private este un individ sau mai mulți indivizi, dar totdeauna numai individ sau indivizi, care luptă pentru satisfacerea intereselor

individuale fără nici o cruțare și fără nici o considerare la interesele particulare ale altora. Astfel administrațiunea privată este împinsă în vâltoarea luptelor de clasă, în vâltoarea luptelor intereselor particulare și sociale.

Subiectul administrațiunii publice este națiunea, ca un subiect activ de stat, este statul, ca o persoană etică și de drept public, care față de interesele unui individ, ale mai multe indivizi, ale unei clase sociale are îndatorirea să realizeze interesele generale ale colectivității, care cuprinde în sine toți indivizii și toate clasele sociale aflătoare pe teritoriul statului.

Administrațiunea publică stă deasupra luptelor intereselor sociale de orice natură

Administrațiunea publică pentru motivul, că are să realizeze interesele generale ale colectivității și nici când interesele particulare ale unui individ sau ale mai multor indivizi, sau ale unei clase sociale, nu ia parte, nu este admis să ia parte în luptele intereselor particulare și sociale, ci trebuie să stea de asupra acestor lupte ajutând prin înfăptuirea ideii de drept veșuitoare și a echității realizarea intereselor solidare ale ființei colective a națiunii.

Administrațiunea publică dejosită la o administrare a intereselor particulare ale unui individ sau ale unei clase sociale formată într'un partid politic, nu mai este o administrație publică, de stat, ci o administrație particulară, privată, împinsă, asvârlită în vâltoarea luptelor de clasă, răspândind chaosul și anarchia împrejurul ei, fără speranța unei ridicări, unei emancipațiuni cu dela sine putere! În atari cazuri numai un efort suprem al forțelor și energiilor naționale va putea readuce viața de stat în făgașul ei normal.

Administrațiunea publică are un caracter organic față de administrațiunea privată, care are un caracter mecanic. Orice organism se mișcă, se dezvoltă și acționează prin propriile sale puteri și orice mecanism se aduce în mișcare din afară prin o putere străină. Administrațiunea publică are un caracter organic, printrucă ca activitate a statului se dezvoltă și se desfășoară prin puterile intrinsece naționale stând deasupra tuturor administra-

țiilor private, îndrumând munca și lupta acestora în cadrele dreptului și ale echității, pentru care motiv administrațiunea privată are un caracter mai mult mecanic.

Administrațiunea publică va avea caracterul unui mecanism numai atunci, când este degradată la rolul administrației private, ocrotind și realizând interese particulare primind totodată caracterul unei administrații birocratice despărțită de organismul viu al națiunii.

Problema administrativă are ca substrat administrațiunea publică

Problema administrativă nu are ca substrat administrațiunea privată. Când tratăm problema administrativă, ne ocupăm exclusiv cu chestiile administrației publice, care este o funcțiune a organismului viu al națiunii, având scopul de a realiza independența statului, libertatea națională și celelalte interese generale ale națiunii.

Pentru ca să putem răspunde la întrebarea: pentru ce avem noi o problemă administrativă și în ce consistă această problemă? trebuie să analizăm în amănunte pe deoparte rostul administrațiunii publice, pe de altă parte calitățile și condițiunile unei administrațiuni bune. Cunoscând rostul, calitățile și condițiunile unei administrații bune, în general, vom cerceta rostul și calitățile administrației publice a statului român.

Cu alte cuvinte vom expune aci principiile generale ale științei dreptului constituțional și al științei dreptului administrativ relative la natura, caracterul, misiunea și importanța administrației publice și relative la condițiunile unei administrații bune.

Aceste principii generale le deducem din noțiunea, din rațiunea de a fi și din scopurile abstracte ale statului, pe de altă parte aceste principii sunt formulate pe baza experienței făcută în statele cu o administrație modernă, bună și avansată.

Aceste principii ne vor arata calea adevărată către o administrație bună pusă în serviciul întreg al intereselor publice, dar totodată ne vor lămurii asupra neajunsurilor organizației noastre administrative și asupra întregului complex al problemei administrative.

Este natural, că aceste principii vor trebui modulate în conformitate cu mentalitatea, firea specifică, în-sușirile și obiceiurile poporului românesc.

Apel !

Revista „Poliția” singura revistă polițienească de specialitate în Ardeal și Banat, recomandată de Min. Int. și aprobată în contul bugetelor comunale cu ordinul No. 3935—8665/1920 pentru ca să poată face posibilă abonarea ei din partea tuturor secretariatelor, și-a redus abonamentul dela 250 lei la 120 lei pentru comune.

Această revistă, care în timpul din urmă a ajuns cea mai bună revistă, atât ca fond cât și ca formă și apare cu numeroase ilustrațiuni, pe o hârtie velină și cu un tipar de primul rang, este o călăuză nedespărțită a notarului comunal.

Toți notarii deci, cari o abonează fac un serviciu dublu țării, printrucă pe lângă studiul și distracțiunea ce o oferă, această revistă servește și interese naționale-culturale.

Să nu lipsească deci din biblioteca nici unui domn secretar !

I.

Binevoîți a ne comunica dacă timpul de serviciu petrecut în calitate de subnotar se compută la timpul de serviciu ca notar comunal privitor la îndreptățirea pentru beneficiu trienalelor?

Răspuns: *In senzul Decretului XX. art. 3 anii de serviciu petrecuți în calitate de subnotar nu se compută la timpul de serviciu în calitate de notar pentru statorirea trienalelor. In consecință numai timpul petrecut în aceeași calitate se ia în considerare la socotirea trienalelor. (Ord. No. 20907/1921 Dir. Gen.)*

II.

Soția unui soldat a primit în 1918 dela Crucea Roșie ungară un aviz, că soțul ei a murit în spital pe front. Se poate înregistra cazul de deces conform § 107 din Instr. stării civile pe baza acestui aviz?

Răspuns: *Inregistrarea o poate ordona Directoratul Internelor din Cluj, trimițând acolo cererea cu avizul, pe cale ierarhică.*

III.

Este în drept notarul comunal a computa taxele prescrise în noul „Regulament pentru lucrările particulare” (titlul I, § 3, pct. b) pentru certificate de dare și prețuire, eliberate la cerere particulară fără recercare oficioasă?

Răspuns: *Dacă partida cere certificatul din chestie, notarul este îndreptățit a încasa taxele prescrise. Dacă însă acest certificat este necesar la impunerea competențelor pe baza contractului de vânzare și și îl cere percepția de stat, taxa nu se mai poate încasa.*

IV. U Cluj / Central Uni

Binevoîți a-mi comunica dacă mai sustau și azi posturi de subnotari auxiliari sau nu?

Mai departe: pe ce bază s'au făcut denumirile mai sus și ce calificație s'a cerut pentru a fi denumit la posturi?

Răspuns: *Notari sau subnotari auxiliari nu există. Aceasta s'a practicat numai în mod transitoriu la preluarea imperiului român și cu ocazia înjgheberii administrației românești în comune.*

Din anul 1921 1 Octomb. s'a deschis cursul de notar din Făgăraș și cu aceasta s'au aplicat dispozițiile art. 20—1900. Astfel secretari sau subsecretari fără calificație, cerută de lege, autoritățile nu admit, atari angajați sunt numai scriitorii comunali și retribuția lor cade în sarcina comunelor, cari îi angajează. (No. 6076/919. „Gaz. Of.”)

Numirile astorfel de angajați comunali s'au făcut de Prefect în baza Decr. I, în baza certificatului școlar de cel puțin de 4 cl. medii sau similare, însă numai cu titlu provizoriu.

V.

În mai multe comune din notariatul de sub conducerea mea, intenționez a sistemiza postul de subnotar. Binevoîți a-mi comunica, cu cât trebuie să contribuie comunele interesate la salariul de bază?

Răspuns: *Posturi noi de subsecretari comunali se pot crea, respective sistemiza, numai acolo unde comunele interesate contribuie la salariul fundamental stabilit în art. I. din Decret XX. („Gaz. Of.” No. 60/919), respective Ordin circular al Directoratului General No. 8900/1921.*

I.

Sistarea încassării taxelor de 50 lei după dispensele de căsătorie

Binevoîți a cunoaște că prin prezenta adresă, revocăm până la alte dispoziții circulara noastră No. 33724 dela 6 Octombrie 1922, în urmare sumele prevăzute în acea circulară în legătură cu dispensele de căsătorie nu vor mai fi încasate.

Ministerul Justiției, Directoratul General din Cluj No. 35216/1922.- Cluj, din 30 Octombrie 1922.

II.

Căsătoria tinerilor înscriși în tabelele de recesământ

Ministerul de Război, cu adresa No. 8351/1922 comunică, că în conformitate cu legea căsătoriilor militare art. 12 și cu dispozițiile ei generale este oprită numai căsătoria soldaților activi, încorporați și aflați sub drapel. Pentru cei ce sunt numai trecuți pe tabloul de recensământ, legea nu face nici o restricție, ci sunt liberi să se căsătorească după dreptul civil, fie că la recensământ au fost găsiți apți pentru serviciu, fie că au fost amânați pentru debilitate, sau infirmități incurabile.

Ministerul de Interne Direcțiunea Administrației și a Contabilității Comunale, No. 3368/17 Ian. 1923.

III.

Căsătoria supușilor italieni în România

Legatiunea Italiei din România fiind informată, că numeroase oficii de stare civilă din țară, celebrează căsătorii între supușii italieni sau între un supus italian și un român sau străin, fără să se asigure mai întâi, dacă supușii italieni îndeplinesc condițiunile cerute de legea italiană spre a se căsători, ceea ce este contrar dispozițiilor convențiunei dela Haga din 30 Mai 1902 și prezintă inconveniențe foarte grave.

Drept aceea, în baza adresei Ministerului Afacerilor Străine No. 1108/922, avem onoare a vă ruga să binevoîți a lua stricte dispozițiuni, ca aceste căsătorii să nu se mai efectueze decât dacă sunt precedate de publicațiuni la locul de origină al supușilor italieni, făcute prin mijlocirea consulatelor italiene din România, cari eliberează certificatele necesare.

Ordinul circular al Directorului general Cluj, către subprefecții de județe și primarii orașelor municipale, No. 3368/922.

IV.

Înaintarea extractelor matriculare ale cetățenilor străini

Pentru comunicarea reciprocă a copiilor de pe actele de stare civilă, nu avem înțelegeri decât cu Belgia și anume: Declarațiunea încheiată la 20 Febr. 1881 și cu Italia convenția consulară din 3—17 August 1880 art. 13. Comunicarea extractelor de pe actele de căsătorie se face pe baza art. 5 din convențiunea internațională dela Haga din 18 Iulie 1902, privitoare la conflictele de legi în materie de căsătorie. Totuși pe baza reciprocității, se schimbă extractele de pe actele de naștere și deces și cu statele cu cari n'am încheiat asemenea convențiuni.

Dir. gen. a statisticii, No. 71871.

Ordonanțe cu caracter general

Instrucțiuni generale asupra liberării pasapoartelor de emigrare și a pasapoartelor de călătorie în America

I. Vi se recapitulează instrucțiunile generale în vigoare asupra liberării pasapoartelor de emigrare și a pasapoartelor de călătorie în America.

Prezentul ordin circular anulează ordinele circulare No. 58—907 din 22—9—1921 : 35101 din 31—V—1922 : 35919 din 15—V—1922 : 45133 din 30—VI—1922 : 50283 din 18—VII—1922 și 51849 din 24—VII—1922, precum și părțile relative la paspoartele de emigrare din ordinele circulare No. 46746 din 28—IX—1920 : 18227 S. din 30—III—1921 : 43829 S. din 20—VII—1921 : 56020—1920 și No. 57349—1920.

II. Paspoartele de emigrare precum și paspoartele pentru călătorie în America se eliberează de Ministerul de Interne Serviciul de Emigrare.

III. Asemenea paspoarte se pot elibera numai cetățenilor români cari au acte în regulă și probează o necesitate reală care se apreciază de Minister.

IV. Cetățenia română se probează după cum urmează :

În Ardeal, Banat și părțile ungurene, precum și în Bucovina prin certificatul de apartenență comunală sau prin actele de naștere într-o comună care face parte azi din România însoțit și de certificatul tatălui de apartenență la acea comună la data nașterii.

În Basarabia prin actul care dovedește că la data de 27 Martie 1918 avea domiciliul administrativ în Basarabia, adică avea în acea provincie așezarea stabilă sau instalația casnică din cauza funcțiunii, profesiunii, ocupațiunii permanente sau a unei proprietăți imobiliare și printr'un certificat că era înscris în registrul clasei din care face parte sau prin actul de naștere într-o comună care face parte azi din Basarabia însoțit de proba că părinții aveau domiciliul administrativ în Basarabia la data nașterii copilului.

În vechiul Regat prin actul de naștere din cetățeni români sau printr'un certificat de împământenie.

Femeile măritate vor face proba căsătoriei și dovada cetățeniei române a soțului.

Copii minori vor face proba filiațiunii și dovada cetățeniei române a tatălui.

V. Motivele plecării se vor arăta în cererea de pasport atașându-se și actele de probă cari le posedă petiționarul. Ministerul va examina seriozitatea lor.

Se vor mai înainta după caz și următoarele acte :

a) Acte militare :

1. Dovada Cercului de recrutare că nu se opune la călătorie dacă petiționarul se găsește înscris pe listele de recrutare sau se află în serviciul activ.

2. Dovada (de preferință dela Cercul de recrutare) că este înscris în controalele armatei române (se va arăta și unitatea sau serviciul) pentru bărbații în vârstă de 18 - 46 ani, cari nu se găsesc în categoria dela punctul 1.

b) Certificat de plata la curent a dărilor către Stat, județ și comună.

c) Certificat din partea autorității comunale de bună purtare și că nu se găsește în cercetarea vre-unei autorități judecătorești sau polițienești.

d) Consimțământul la plecare al soțului pentru femeia măritată, sau al părintelui (tatăl sau dacă aceasta este mort, al mamei) pentru copii minori.

În cazul când ambii părinți sunt morți, consimțământul tutorelui.

e) Afidavit (declarație că se însărcinează cu întreținerea) din partea unei persoane stabilită în Statele-Unite, pentru orice persoană care voi este să meargă în această țară.

VI. Românii de orgină nu vor putea obține asemenea pasport, decât dacă se găsesc în vre-umul din următoarele cazuri :

a) Femeile cari au soții în America.

b) Copii minori cari au părinții în America.

c) Persoanele chemate de rude (frate, unchiu sau văr) stabilite în America, dacă au și un motiv personal demn de luat în seamă.

d) Persoanele cari posedă în America o avere însemnată. Importanța averii și necesitatea călătoriei se apreciază de Minister.

e) Persoanele cari au fost în America și prezintă motive serioase pentru a se reîntoarce.

f) Femeile care dovedesc că au un aranjament de căsătorie.

VII. Cererea însoțită de toate actele categoriei din care face partiționarul și de trei fotografii se va depună la prefectura județului sau orașului unde domiciliază petiționarul.

La prefectură se va verifica dacă s'au depus toate actele și în acest caz, cererea și actele se vor înainta la Minister împreună cu

referințele dlui Prefect și avizul său asupra liberării paspoartelor. În cazul contrar se va cere completarea actelor.

VIII. Hotărîrea Ministerului asupra cererii se va comunica petiționarilor prin Prefectură. În caz de aprobare petiționarul se va prezenta personal sau va trimite un om cu procură pentru ridicarea pasportului. Procura va fi legalizată de autoritatea comunală.

Ministerul de Interne Dir. Ad-tiei Gen. Serviciul Emigrărilor No. 57223—12. August 1922.

Transmiterea actelor particulare în corespondența officioasă interzisă

Ministerul de Justiție ne-a adus la cunoștință că, unele autorități administrative, transmit aceluși Departament, actele particularilor în corespondență oficială.

Prin această procedură Statul fiind păgubit de taxele poștale, vă rugăm să binevoiți a da ordin organelor Dv. în subordine ca atunci când va fi nevoie, să transmită oficial ectele particularilor, să se oblige părțile interesate să plătească portul poștal atât pentru trimiterea corespondenței, cât și pentru înapoie, atunci când se așteaptă răspuns.

Veți atrage atențiunea organelor administrative că, în cazul când nu vor respecta aceasta dispozițiune, se vor expune în afară de plata portului poștal să li se aplice severe măsuri disciplinare,

Ministerul de Interne. Direcțiunea Secretariatului și Personalului Biroul Corespondenței. No. 85600 din 10 Noemvrie 1922.

Procedura cauzelor tutelare comunale

Dlor Maria Florescu și Ludovic Irsa domiciliți în Lugoj, strada Nedelcu No. 5 ne face cunoscut prin pozițiunea înregistrată la No. 8823—922 că au întocmit o broșură intitulată „Procedura cauzelor tutelare comunale” apărută în exemplare româno-maghiare și exemplare pur românești în scop de a înlesni atât secretarilor comunali și cercuali de naționalitate străină din Ardeal și Banat, cunoașterea cauzelor tutelare și însușirea limbei române cât și primarilor și tutorilor din acel ținut perfecționarea în limba maternă.

Ministerul apreciind importanța acestei lucrări menită să ajute ca și străinii să cunoască limba românească mai bine, avem onoare a vă ruga să binevoiți a o recomanda autorităților în sub ordine din acel județ spre cumpărare.

Comenzile vor fi făcute direct la adresa numiților costul unui exemplar românesc 20 lei.

Ministerul de Interne Direcțiunea Administrației Generale și Statisticii. No. 89077 din 6 Decembrie 1922

Ordonanțarea cheltuelilor de transport

Din lucrările ce ni s'au înaintat de către prefecturi, primării și organele de inspecțiune ale acestui Minister, am constatat că mare parte din județe și comune n'au nici o regulă stabilită în ce privește ordonanțarea cheltuelilor pentru misiuni sau transporturi ale funcționarilor, așa că aceste autorități au abuzat de fondurile ce le au la dispoziție pentru asemenea cheltueli, ordonanțând sume apreciable fără nici o normă, sub forma de diurne.

Pentru a se pune capăt acestei situațiuni, vă rog să luați măsuri ca funcționarilor de orice grad, cari n'au diurne fixe pentru transporturi, și cari vor primi delegațiuni ca să se deplaseze dela reședința lor în interes strict de serviciu, să li se plătească dela articolul bugetar respectiv, costul transportului cu trenul sau cu trăsura, dacă nu există cale ferată până la localitatea unde se transportă, iar ca indemnizație de întreținerea zilnică sumele cari se plătesc de stat funcționarilor săi stabilite de Consiliul de Miniștri prin jurnalul No. 3987—921 și cari sunt următoarele:

Pentru personalul inferior de serviciu	Lei 30 pe zi
” ” ” specialitate	” 40 ”
Funcționarilor cu salariu de bază până la 800 lei lunar	” 50 ”
Funcționarilor cu salariu de bază dela 801 până la 1300 lei lunar ”	” 75 ”
Funcționarilor cu salariu de bază dela 1301 până la 1850 lei lunar ”	” 100 ”
Funcționarilor cu salariu de bază peste 1850 lei lunar	Lei 125 pe zi

În aceste indemnizații zilnice întră: hrana, locuința și transportul cu trăsura dela gară în oraș și viceversa, cum și în oraș.

Ministerul de interne. Direcțiunea Administrației Jud. și Comunale. Nr. 82174—30 Oct. 1922.

Evidența administrativă

Domnule Președinte!

„Evidența administrativă”, mijlocul auxiliar pentru oficiile administrative stă sub tipar și va ieși în zilele proxime. M'am adresat către stim. Dv. cu cerere a-mi da prețuitul dv. concurs, ca cartea aceasta care în ce privește necesitatea, este de prima calitate și o întreprindere unică care până acum nu a fost cultivată, să se procure pe seama secretarilor com. și cerc. însă cu întristare am să vă raportez, că acțiunea mea până în ziua de azi a rămas neconsiderată de colegii mei. Dându-vă raport

despre starea aceasta întristătoare, constat că indiferența ce o arată în deosebi domnii secretari com. și cercuali, se face în detrimentul bunului mers al administrației dând tot odată loc convingerei, că lucrarea pentru înaintarea administrației este superfluă și inutilă. Având speranța că Dv., nu sunteți de părerea aceasta,

Vă rog, să binevoiți a recomanda notarilor ca în interesul bunului mers al administrației „Evidența administrativă” să se procure îndată pe seama secretariatelor com. și cercuali. Cu stimă: Ladislau Balogh consilier al orașului Lugoj. Lugoj, Ștrada Ștefan cel Mare, No. 27. O bucată 40 lei.

Iacob Peptea, Subdirector în Dir. Gen. a Finanțelor, Cluj

Generalități asupra noilor impozite directe

Cu începere dela 1 Aprilie 1923 va intra în vigoare *Legea pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global*. Prin această lege se desființează patru regimuri fiscale, cari nu apăsau la fel cetățenii aceluiași stat, și ia ființă *unul singur*, făcându-se astfel un mare pas înainte, către desăvârșirea unificării.

Legea nouă simplifică sistemul impozitar, față de sistemul găsit în aplicare pe teritoriul transilvănean. Potrivit acestei legi, vor fi 6 impozite *obiective*, numite și impozite *elementare* și un impozit *subiectiv*, care completează pe celelalte.

Impozitele obiective sau elementare sunt:

1. Impozitul pe veniturile proprietăților agricole;
2. Impozitul pe veniturile proprietăților clădite;
3. Impozitul pe veniturile valorilor mobiliare;
4. Impozitul pe veniturile comerciale și industriale;
5. Impozitul pe salarii și
6. Impozitul pe veniturile din profesii și ocupațiuni neimpuse la celelalte impozite.

Impozitul subiectiv este:

7. Impozitul progresiv pe venitul global.

Impozitelor elementare sunt supuse atât persoanele fizice, cât și cele juridice, cărora le revine vre-un venit din cele menționate; impozitului progresiv pe venitul global însă sunt supuse *numai* persoanele fizice.

Impozitele elementare se așează *la locul unde se produce venitul impozabil*, indiferent de domiciliul beneficiarului; impozitul progresiv pe venitul global se așează *la domiciliul beneficiarului*, indiferent de locul unde se produce venitul impozabil. Dacă domiciliul persoanei supuse impozitului pe venitul global este *în străinătate*, atunci, bineînțeles, și acest impozit se așează la locul unde se produce venitul impozabil.

O altă distincție între impozitele elementare și cel pe venitul global este, că impozitele elementare sunt *individuale*, dacă nu există caz de indiviziune, iar impozitul progresiv pe venitul global este *colectiv*. Și anume colectiv în două înțelesuri: odată în înțelesul, că *toate* veniturile unui impozabil se *concentrează la un loc*, adică la domiciliu, ori unde s'ar realiza ele; și a doua oară în înțelesul, că toți cei dintr'o familie conviețuitoare se impun *pe capul de familie*.

În orice sistem fiscal cel mai greu lucru este *stabilirea venitului impozabil*. Nu putem să presupunem atâta simț de onoare cetățenească în nici un contribuabil, ca el să-și arate sincer veniturile — chiar și când este în măsură a o face — și să nu tacă, ca să nu zicem *ascundă*, ceace poate. Și în fața acestui fapt fiscal trebuie să fie și el cu precauțiune și să caute toate mijloacele posibile pentru a descoperi veniturile impozabililor.

Stabilirea venitului impozabil se face *la fața locului* de către comisiunea de impunere, care *apreciază*, ținând seama de *declarația* contribuabilului și de constatările delegatului fiscalului, unde acest venit se poate arăta prin registre ținute în regulă și demne de încredere, se va ține seama de dovezile acestora.

Data fiind posibilitatea, că impozabilii să sustragă dela impunere o parte a veniturilor lor, *plângerea generală*, că „birurile sunt grele” se prezintă în fața judecății obiective ca un adevăr foarte *relativ*.

Sunt oameni pe cari îi vedem trăind o viață somptuară, va să zică cu venituri considerabile, pe cari nu-i găsim nici baremi înscrși în registrele percepțiilor și totuși se agită pe tema birurilor grele.

Alții abia trăiesc de pe o zi pe alta și se găsesc impuși cu dări aproape insuportabile pentru modestele lor venituri și duc povara tăcând.

Dictonul „birurilor grele” — prin urmare — poate fi pentru unii un adevăr, pentru alții numai o minciună.

Principiile conducătoare ale legii pentru unificarea contribuțiilor directe în privința cotelor se bazează pe o idee modernă: *ideea dreptății sociale*.

Sub ideea dreptății sociale înțelegem noi o așezare a sarcinilor publice *nu în proporție egală*, ci în *proporție progresivă* cu mărimea veniturilor cetățeanului. Adecă cu cât un cetățean trage venituri mai mari, cu atât să fie mai greu impus, respective cu o cotă mai mare. Bine înțeles această progresivitate nu poate crește până la confiscarea venitului, căci în acest caz s'ar înăbuși *stimulentul* oricărei activități producătoare de venit și nimeai nu s'ar nizuși să producă venituri exclusiv pe seama fiscalului.

Principiul progresivității se manifestă la impunere în patru feluri:

1. *Scutește* de impunere veniturile mici, al căror factor de producție este exclusiv munca, până la concurența unei sume numită și *minim de existență*.

2. Pentru veniturile mici se acordă o *reducere* a impozitelor elementare.

3. Veniturile comerciale și industriale, dacă ele trec peste o anumită sumă, se mai impun cu o supra-taxă în proporție cu rentabilitatea capitalului.

4. Venitul global se impune cu cote crescânde.

În linii generale se poate zice, că veniturile *mai greu muncite* se impun *mai ușor*, iar veniturile *câștigate cu ușurință*, uneori datorită numai unor împrejurări favorabile, sau de multe ori datorită exploatării unor situațiuni nefavorabile celor mulți, se impun *mai greu*.

Deși baza impozitelor elementare o formează *venitul impozabil*; totuși legea nu scutește pe nici un locuitor major al țării, fără să contribuie cu ceva la

sarcinile publice, chiar și când nu există venit impozabil, *fixând* în sarcina acestora un *impozit minimal* de 10 Lei pe an.

Așezarea impozitelor elementare asupra acelor venituri, cari variază mai puțin dela an la an, se face *periodic*. Astfel impozitul pe veniturile proprietăților agricole și pe venitul proprietăților clădite se face pe *câte cinci ani*. În lăuntru acestor cinci ani impozitul stabilit rămâne neschimbat și se poate scade numai în cazul, când însuși proprietatea a încetat.

Asupra veniturilor cari variază în mod simțitor dela an la an, impunerile se fac *anual*. Anual se stabilesc toate celelalte impozite elementare și impozitul progresiv pe venitul global.

Principiul general este, ca cotele impozitelor să se aplice la *veniturile nete*. Excepție face impozitul pe veniturile valorilor mobiliare, ale cărui cote se aplică la *venitul brut*.

La *determinarea* veniturilor nete, în regulă generală, stau față în față venitul brut realizat — încasărilor — și cheltuelile împreunate cu realizarea venitului brut. Diferența activă este venitul net. Cum însă venitul este produsul a doi factori productivi: capitalul și munca; determinarea venitului net prin scăderea cheltuelilor de producție din venitul brut nu se potrivește întocmai la toate categoriile de venituri. Nu se potrivește întocmai nici pentru motivul, că capitalul — chiar ca factor productiv — prezentându-se în mai multe forme, este de diferite intensități, după felul lui de plasament.

Astfel la impozitul pe veniturile proprietăților agricole, venitul net este *valoarea locativă*. Această valoare locativă se stabilește, ținându-se seama de *arenzi*, de *valoarea producției* la hectar, scăzând cheltuelile obișnuite, sau de *prețul de vânzare* al proprietăților, socotindu-se o dobândă de 5 procente. Din stabilirea în

felul arătat al valorii locative, care este identică cu venitul net impozabil, reiese lămurit, că partea de venit *produsă de muncă* se scade, ca cheltuială, din valoarea producției. Și — întrucât ea revine însuși producătorului, în calitate de proprietar — nu se mai impune la nici un impozit. Asemenea nu se impun la nici un impozit alte venituri stând în strânsă legătură cu agricultura, cum sunt cele realizate din creșterea vitelor.

La impozitul pe veniturile industriale și comerciale, unde capitalul și munca produc aceste venituri tot în tovărășie, partea de venit ce revine *muncii proprii* a contribuabilului, nu se mai scade, ca cheltuială din venitul brut; astfel, că venitul net impozabil aici cuprinde și venitul muncii proprii.

În schimb cota impozitului care se aplică la valoarea locativă este mai mare, ca cota impozitului aplicată la venitul net al întreprinderilor comerciale și industriale.

Unde venitul este produsul exclusiv al muncii, cota impozitului este și mai redusă.

O dispoziție nouă în felul ei găsim în lege, privitor la impozitele elementare asupra veniturilor imobiliare. Aici suma plătită drept *dobânzi* la datoriile *ipotecare* sau privilegiate, cari *grevează* imobilele respective se scade din suma valorii locative. Asemenea se scad și pagubele provenite în cazuri de grindină și inundații, dar numai când distrugerea a fost *totală* și recolta *n'a fost asigurată*.

Dispoziția aceasta este de foarte mare importanță pentru împroprietăriții legilor agrare, cari având să plătească anuitățile datoriilor împreunate cu împroprietărirea și mai având și favoarea altor scăzăminte, vor ajunge scutiți total de impozitul elementar și probabil și de cel pe venitul global. — Producția agricolă are deci tot sprijinul fiscalității.]

Alexandru Buha, consilier orășănesc Lugoj

Așezarea dărilor directe în viitor

Dela 1 Aprilie 1923 se va începe un nou regim impozitar. Acest regim diferă mult în privința modului de așezare a dărilor, de acela cu care erau obicinuiți până acum contribuabilii ardeleni.

Este bine, ca sătenii să ia cunoștință de această schimbare, să nu se întâmple cazuri, că după ce s'au împlinit toate formele legale, să se pomenească în fața impunerilor rămase definitive, când nu se mai pot repara eventualele greșeli, cari nu s'ar fi comis, dacă se cunoștea de mai înainte unde și când trebuie să se plângă contribuabilul.

Trebuie mai înainte de toate să se știe că în viitor toate dările directe se vor stabili de către comisiuni anume instituite.

Aceste comisiuni vor lucra în fiecare comună, astfel că contribuabilii nu trebuie să se deplaseze nicăiera pentru a-și apăra interesele.

Comisiunile se compun din trei membrii și un secretar. Unul dintre membrii este delegatul fiscalului care se desemnează de către administrația financiară. Al doilea este delegatul județului, care se desemnează de către consiliul județean. Iar al treilea este delegatul contribuabililor, care se desemnează prin tragere la sorți dintr'o listă de 20 contribuabili. Delegatul contribuabililor nu poate fi funcționar public. Tragerea la sorți se face de către judecătorul de ocol. Lista celor 20 contribuabili, dintre cari urmează să fie tras la sorți delegatul contribuabililor, se prezintă judecătorului de către administrația financiară.

Astfel se compune comisiunea — numită de recensământ și impunere — în comunele rurale, adecă potrivit organizării din Ardeal a comunelor — în comunele mici și comunele mari.

In comunele urbane, adecă în orașele cu consiliu dela noi, comisiunile se compun la fel; cu deosebirea că în locul delegatului județean ia parte la lucrări un delegat al consiliului comunal.

De secretar se îngrijește administrația financiară.

Comisiunea aceasta lucrează la stabilirea dărilor și numai cu doi membrii, dar dintre acești doi membrii unul neapărat trebuie să fie delegatul fiscalului, căci în lipsa lui nu se poate lucra.

Zilele, când va lucra comisiunea în comună se vor publica oficial. Separat de această publicațiune cu caracter general, se va mai afixa la primăria comunală și lista contribuabililor, cărora li se va face impunerea în ziua următoare.

Pe locuitorii săteni — în general — numai dările asupra veniturilor lor îi privește. Pentru acest motiv ne vom întinde numai asupra acestor dări, cari — cum am zis — vor fi stabilite de către comisiunile arătate.

Veniturile sătenilor se trag din cultivarea pământurilor, din case și eventual — la cei mai înstăriți — din dobânzi după bani dați împrumut, ori depuși la vreo bancă spre fructificare.

Se știe, că la noi în Ardeal veniturile pământurilor, sunt stabilite pe feluri de cultură și fertilitate în așa numitul cadastru. Această stabilire s'a făcut foarte de mult, pe când atât mijloacele de producție, cât și valoarea banilor era alta. Astăzi veniturile pământurilor sunt cu totul altele. Prin urmare este nevoie ca comisiunile, despre cari vorbim să stabilească mai întâi veniturile pământurilor potrivit împrejurărilor de astăzi. La această stabilire — probabil — se va ține seama și de vechile venituri însă numai întrucât privește proporția dintre ele, nu și sumele însuși. Pentru exemplu, va trebui să se observe, ca nu cumva un pământ, care după cadastru avea 10 coroane venit, să fie evaluat astăzi, la un venit mai mare — bunăoară — decât alt pământ, care mai înainte a fost evaluat la un venit cadastral de 15 coroane.

Cum legea prevede stabilirea dării pe pă-

mânt pe un period de cinci ani, nici venitul asupra căruia se va așeza această dare nu va fi venitul unui singur an, ci va fi media veniturilor pe patru ani. Aceasta așa este și cu cale, pentrucă într'un an recolta este mai bună într'altul mai rea, uneori pământul mai și odihnește — și astfel și impunerea trebuie să se facă la o medie a veniturilor. Care va fi această medie: va aprecia-o comisiunile la fața locului pentru fiecare comună. Odată stabilit impozitul nu se mai poate apoi cere scăderea lui pe motiv, că recolta a fost nimicită din cauza calamității oarecare.

Darea asupra venitului pământurilor, lucrate de însuși proprietarii lor, este de 12%. Peste această cotă va mai percepe județul și comuna circa 8%. Adecă totalul dărilor către Stat, județ și comună vor fi total cam 20%.

Dacă venitul total al unui cap de familie este 10.000 Lei sau mai mare, se mai plătește și ceva dare suplimentară: impozitul pe venitul global, care însă se reduce în proporție cu membrii de familie ce-i are contribuabilul în sarcină.

Tot de către comisiunile în chestie se stabilește și darea pe case. Aicea însă avem o schimbare foarte mare față de trecut. Până când în trecut toate camerile (odăile) de locuit — și dacă nu erau închiriate — erau supuse unei dare fixe, după legea care va intra în vigoare dela 1 Aprilie 1923, nu se mai impun decât atunci, dacă camerile de locuit trec peste trei. Această favoare o acordă însă legea numai agricultorilor. Alți contribuabili vor plăti dare pe case și după mai puține camere decât peste trei.

Darea pe case se așează după venitul ce l'ar aduce casa, dacă ar fi închiriată. Și aicea darea stabilindu-se pe cinci ani, tot media venitului pe 4 ani se va lua ca bază impozabilă.

Cam care este venitul impozabil al unei case supuse dării, dar neînchiriată, se va stabili de către comisiune.

Impozitul pe venitul caselor este tot 12%.

In tot cazul, dările noi, dacă se ține seamă de împrejurările și prețurile de astăzi, nu vor fi mai mari la nici-un caz, ca în trecut, deși ca sumă se vor spori și ele ca prețurile.

Influența relelor moravuri asupra legilor

Moravurile rele alterează facultățile intelectuale și morale ale popoarelor; ele seacă sorgința oricărei inspirațiuni generoase, patriotice sau filantropice, de și cele mai frumoase legi dătoresc acestor înalte inspirațiuni fericita lor creațiune, existența lor binefăcătoare.

Intre codicii atât de instructivi și compleți ai lui Teodosie și Iustinian, și legile brave, simple și izolate ale republicei, diferența sub punctul de vedere al teoriei, este cu totul în avangiuul celor dintâi; însă în privința sentimentelor de onoare, de probitate, de devotament public, acestea au apărut mai generoase și mai pure în cele de al doilea.

Se va obiecta poate aci că noi nu mai avem astăzi virtuțile părinților noștri, simplitatea gusturilor, austeritatea principiilor lor, pietatea lor gravă și respectabilă. Ni se va imputa poate egoismul și moliciunea moravurilor ce domină în zilele noastre; vom putea fi taxați de popor corupt; și cu toate acestea nimeni nu va putea nega că România își dă astăzi legi bune și generoase; că nici odată opiniunea publică nu a inspirat mai bine un guvern, nici odată, guvernul nu a găsit mai mult ecou într'un popor. Moravurile noastre sunt poate mai bune decât se zice de detractorii noștri. Este adevărat că egoismul și moliciunea le domină, puțin; însă dragostea de sine și a plăcerilor a fost în totdeauna în moravurile omului; ele sunt chiar în natura lui.

Nu, România nu a sosit la perioada decăderii sale; moravurile ei conține destule elemente de mărire pentru a inspira legi generoase, și în rangurile noastre se găsesc băbați a căror cenușă viitorul o va putea-o depune cu mândrei într'un Panthéon. Pe cât timp dar un popor este animat de sentimente așa de nobile; nu este corupțiune, nu este decădere.

Corupțiunea este inamicul cel mai periculos ce poate amenința existența unui popor; căci, de vom presupune că la popoare corupte ar rămânea destule lumini spre a confecționa legi bune, nu ar rămânea însă virtuți suficiente pentru a le observa. Aci este faptul al doilea pe care îl semnalăm în influența ce moravurile rele exercită asupra legilor. Nu, nu, nimic nu poate înlocui bunele moravuri, nimic nu poate suplini viața, puterea și caracterul de ordine și de mărire ce ele imprimă instituțiunilor și legilor, oamenilor și lucrurilor. În bunele moravuri constă forța și unirea afară din ele, totul e disoluțiune, totul e ruină.

Jurisconșulți profunzi și erudiți se arată încă în imperiul Roman în decadență. Sub Adrian înfloresc școalele principale de drept, catedrele celebre ale profesorilor de drept cărora contimporanii lui Teodosie

și a lui Iustinian nu sunt decât niște plagari. Codicii acestor doi principii, oferă, precum am zis, o legislațiune mai complectă decât tot ceea ce a precedat. Această legislațiune însă este incapabilă de a face să reînvie o națiune, de a opri căderea unui imperiu. Bunele moravuri ar fi putut singure opera acest miracol și aceste moravuri părăsiseră acum Roma și Bizanțul.

Este rar în adevăr ca legile să fie bune, când moravurile sunt rele; astfel ele sunt de puțin folos, iritând spiritele în loc de a le corege.

Pentru a ne convinge despre aceasta, n'avem decât a observa destinul aceluiaș imperiu în timpii posteriori lui Iustinian și ai lui Eraclius. În acea epocă legile sunt imaginea fidelă a moravurilor, adică: absurde, vexatorii, tiranice, odioase; ele atestă perirea celor mai nobile facultăți ale inimei și ale sufletului.

Dacă moravurile rele nu ar face alta decât ar surpa legile una câte una, deși acțiunea lor ar fi încă pernicioasă în această hypothesă, totuși ea ar fi puțin sensibilă, însă, puterea lor este mult mai înfricoșată; ele sapă până în fundamente toate instituțiunile publice, conrup cele mai bune legi și le reduc la un corp fără viață și suflet; le infiltrează veninul lor otrăvitor, producând toate calamitățile, și astfel ruina statelor urmează într'o progresiune egală pe aceea a legilor și a instituțiunilor.

În cât timp moravurile Spartei au susținut legile și instituțiunile lui Licurg, Sparta a fost victorioasă și ferică.

Din momentul de când au început a declina moravurile, Sparta, învinsă și degradată în afară, umilită înăuntru, nu mai oferă decât spectacolul unei agonii îndelungate, și în acest azil al libertăței, al unei puteri ponderate prin instituțiuni atât de puternice, domnește și se întemeiază în fine fără de veste despotismul lui Cleoniene. Împreună cu sobrietatea, dispare forța; împreună cu forța, curagiul; împreună cu curagiul, valoarea; împreună cu valoarea, gloria; împreună cu gloria, patriotismul și în fine împreună cu patriotismul independența. Spartiații se felicitară că au putut eluda legile lui Licurg, nu știau însă că pentru popoare disprețul ce fac legilor este o *sinucidere*.

Terminând aci examinarea studiului nostru, putem rezuma influența moravurilor asupra legilor în puține cuvinte.

La începutul societăților, în timpul lor de aur, bunele moravuri țin loc de legi, în toți timpii, ele inspiră și conservă bunele legi, reformează pe cele rele și le curățește, fac să prospere instituțiunile și statele.

În toți timpii, moravurile rele alteră bunele legi, conrup instituțiunile cele mai salutare și conduc la ruină popoarele cele mai celebre.

Instrucțiuni

Pentru efectuarea declarațiilor de impuneri pe primul an de aplicare a legii pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global

Cum și când se predau declarațiile ?

În conformitate cu dispozițiile art. 87, alin. 4 din lege, prin deciziunea publicată în „Monitorul Oficial” din 4 Martie 1923 s'a stabilit ca termen de predare a declarațiilor individuale 30 zile, începând dela 16 Martie și expirând la 15 Aprilie 1923 inclusiv ; iar pentru declarațiile colective din comunele rurale, termenul începe tot la 16 Martie și expiră cu trei zile înainte de începerea lucrărilor de recensământ în comună, lucrări ce vor avea loc după 15 Aprilie în zilele cari se vor fixa ulterior, prin condițiuni speciale.

Declarațiile se fac pe formularele oficiale, pentru fiecare categorie de venituri. Aceste formulare se vor putea procura dela debitele de tutun sau dela administrațiile financiare cu începerea dela 10 Martie 1923 pe prețul lor de cost. Ele vor fi completate de cei în drept conform instrucțiunilor de față și se vor preda în termen la percepțiile fiscale, unde se vor înregistra, depunătorul primind dovadă cu numărul înregistrării.

Cum și când se vor face impunerile ?

Impunerile se vor face după expirarea termenului de predare a declarațiilor, în zilele cari se vor fixa prin publicații făcute în conformitate cu art. 100 din lege.

La aplicarea legii, conform art. 131 transitoriu, comisiunile de recensământ pentru veniturile imobiliare vor face pe loc, cu ocaziunea impunerii acelor venituri și impunerea veniturilor comerciale, industriale, profesionale și pe venitul global, cari, după dispozițiile generale, ar fi urmat să se stabilească de către comisiunile anuale. Aceasta pentru contribuabilii cari au asemenea venituri numai la locul unde se face impunerea veniturilor imobiliare și în afară de comerțianții cari au contabilitate regulat ținută și de profesioniștii liberi.

Pentru acești contribuabili, ca și pentru cei cari au venituri și în alte localități, impunerile se vor stabili de către comisiunile cari vor lucra la reședința percepțiilor în zilele în cari contribuabilii vor fi citați.

Intocmirea declarațiilor și formularele

În vederea efectuării impunerilor în modul sus arătat, declarațiile se întocmesc și se predau, în termenele aci prevăzute, pe formularele mai jos arătate, și anume :

I. *Declarațiuni colective pentru veniturile proprietăților agricole și clădite rurale.* — Aceste declarațiuni se fac pe formularul No. 1, prin îngrijirea primarilor, cari adună toate declarațiile, verbal, dela toți contribuabilii și le înscriu în formular sub semnătura lor, având și concursul agenților fiscali pentru întocmirea, complectarea și depunerea în termen a acestor declarațiuni.

Dacă într'o comună urbană majoritatea locuitorilor sunt agricultori și terenurile cultivate se află în mare parte în comună, se vor face declarațiuni colective, ca și în comunele rurale, prin îngrijirea primăriei ; de asemenea în satele sau cătunele încorporate la orașe și alcătuite în majoritate de agricultori.

Contribuabilii cari nu stau în comună, pot cere în scris primarului să-i treacă în

aceste declarațiuni, dându-i indicațiunile necesare. Aceia cari voiesc, pot însă să facă declarațiuni individuale chiar pentru proprietățile agricole rurale, pe formularul No. 3 mai jos arătat, și în acest caz vor preda declarațiunile pe a lor răspundere direct la percepție.

Pentru comunele unde există cadastru, se vor face declarațiuni numai pentru datele ce nu sunt cuprinse în cadastru sau pentru cari cadastrul nu e ținut în regulă.

II. *Declarațiuni colective pentru veniturile supuse impozitului comercial și profesional cum și pentru global ale locuitorilor rurali.* — Aceste declarațiuni se fac pe formularul No. 2, numai de către micii comerțianți sau arendași și meseriași din comunele rurale și numai dacă ei locuiesc în comună.

Acei cari locuiesc în altă comună, cum și comerțianții, arendașii sau industriașii cari au întreprinderi mari și contabilitate în regulă, ca și profesioniștii liberi, vor face declarațiuni individuale pe formularul No. 4 mai jos arătat.

Declarațiunile colective aci prevăzute se fac deodată cu cele prevăzute mai sus la No. 1, în același mod și se predau deodată cu ele.

III. *Declarațiuni individuale pentru veniturile proprietăților agricole și clădite urbane.* — Aceste declarațiuni se dau pe formularul No. 3 și pentru fiecare proprietate în parte, în cazul când contribuabilul are mai multe proprietăți.

Intocmirea lor se face de către contribuabil, completându-se toate indicațiunile cerute prin formular, conform instrucțiunilor aflate pe el.

Ele se dau chiar pentru imobilele cari se bucură de drepturi de scutire, în vedere că aceste venituri vor fi cuprinse în venitul global al contribuabilului.

Dacă contribuabilul face această declarațiune individuală pentru proprietățile agricole cari nu au fost trecute în formularul No. 1, poate prevedea într'o singură declarațiune toate proprietățile ce are în aceeași comună rurală, ele urmând a fi impuse deodată cu celelalte proprietăți din comună ; iar pentru proprietățile urbane poate prevedea mai multe într'o declarațiune, numai în cazul când ele formează un grup la același număr de stradă sau la mai multe numere consecutive cari se impun la un loc. În cazul însă când proprietățile sunt depărtate una de alta și se impun separat, se face câte o declarațiune pentru fiecare proprietate.

IV. *Declarațiuni individuale pentru veniturile supuse impozitului comercial sau celui profesional, din comunele urbane, sau pentru cele cari au contabilitate regulat ținută și pentru profesiunile libere din cele rurale.* Aceste declarațiuni se fac de contribuabilii pe formulare No. 4, avându-se în vedere toate indicațiunile cuprinse în acest formular și în instrucțiunile aflate pe el.

Se face câte o declarațiune pentru fiecare întreprindere comercială, industrială sau exercitare profesională în parte.

Se înțelege prin întreprindere o unitate de afaceri de o singură specialitate, care are un singur sediu sau direcțiune. Dacă întreprinderea are loc în mai multe comune dependente de diferite percepții, declara-

țiunea se dă la percepția locului de impunere, adică a principalei reședințe. Se va încunoștiința la timp și celelalte percepții, unde are loc exercitarea de fapt, de locul unde urmează a se face impunerea, spre a nu se face greșit o altă impunere în alt loc.

Pe aceleași formulare vor face declarațiune pentru impunerea la impozitul minimal de 10 lei anual conform art. 54 din lege, cei ce nu au alte venituri impozabile, sau plătesc în total mai puțin de 10 lei impozit anual.

V. *Declarațiunile pentru venitul global.* Aceste declarațiuni se dau pe formularul No. 5 de către toți locuitorii comunelor urbane mai jos prevăzuți și de către acei din comunele rurale cari nu au fost trecuți în declarațiunile colective No. 1 și 2.

Ele se dau după predarea declarațiunilor pentru impozitele elementare mai sus prevăzute, întrucât prin ele trebuie să se arate numerele de înregistrare ale acelor.

Sunt obligați a da acesta declarațiuni toți contribuabilii cari, ne fiind trecuți în declarațiunile colective au un venit brut total de cel puțin 10.000 lei, împreună cu acelea ale soției și membrilor minori ai familiei sale ale căror venituri le are la dispoziție, scăderile de făcut asupra venitului rămânând a se opera la stabilirea acestui venit de către comisiune.

Dacă însă contribuabilul are un singur venit elementar în cuprinsul percepției locului de reședință, este dispensat a mai da declarațiune pentru global, fiind de ajuns să menționeze prin declarațiunea pentru impunerea sa elementară că nu mai are alt venit, afară de cazul când are de cerut scăderi din impozit pentru membrii ai familiei aflați în sarcina sa.

Aceste declarațiuni vor fi completate de contribuabili conform indicațiunilor cerute prin formulare și explicațiunilor din instrucțiunile aflate pe ele. Dacă spațiile libere lăsate pentru declarațiuni, în aceste formulare, nu sunt deajuns pentru toate veniturile contribuabilului, acesta va anexa la declarațiune listă de veniturile respective, făcută pe hârtie liberă, cuprinzând însă toate indicațiunile arătate prin formulare.

Cuprinsul declarațiunii. Deși acest cuprins este arătat în detaliu prin formularul No. 5, se dă aci câteva indicațiuni principale, și anume :

Declarațiunea cuprinde în primul rând reședința unde contribuabilul are să fie impus la impozitul pe venitul global. Dacă contribuabilul nu are altă reședință decât domiciliul său, acesta va fi locul care va fi declarat. Dacă însă are mai multe reședințe, contribuabilul poate alege pe aceea pe care o consideră ca principală, fără însă a putea alege acest loc decât la domiciliu sau la principală așezare a afacerilor sale.

Veniturile se declară pe rând astfel cum sunt prevăzute în formularul declarațiunii, și anume :

Pentru primul an al perioadei de recensământ, țira veniturilor proprietăților imobiliare, nu poate fi declarată, de oarece aceste venituri vor intra în compunerea venitului global astfel cum se vor stabili la recensământ. Asa dar rămâne ca contribuabilul să indice numai locul unde se

afli situat imobilul și dacă îi aparține lui înșăși sau unei persoane din familia sa, rămânând ca până la stabilirea venitului său global să se stabilească de către comisiune venitul acelor imobile și să fie socotite în urmă la venitul global.

Pentru veniturile cari se constată în fiecare an, și anume cele supuse impozitului comercial și profesional, se va trece în declarațiune, pe lângă celelalte indicațiuni relative la locul de obținere a venitului și la timpul pe care ele au fost obținute în anul precedent, venitul net care a fost declarat de către contribuabil pentru impunere la impozitul elementar respectiv, rămânând ca, în cazul când se va stabili alt venit de către comisiune pentru impozitul elementar, să se rectifice și cel declarat pentru impozitul global.

Veniturile mobiliare și cele din salarii vor fi trecute astfel cum au fost încasate sau cum s'au convenit contribuabilului pe anul precedent, adică pe anul 1922. Indemnizările în natură vor fi evaluate conform § 4 din instrucțiunile aflate pe formularul declarațiunii.

Aceste două categorii de venituri se trec reduce, așa cum sunt taxabile la impozitele elementare respective și anume:

a) cele din salarii se declară pentru partea ce depășește 9000 lei pe an, sau partea respectivă din această sumă dacă salariatul a avut acest venit numai pe o parte a anului precedent, socotind ca reduce 750 lei lunar;

b) cele provenite din dobânzi numai pentru sumele ce depășesc pe cele scutite, conform art. 24 din lege, la economiile făcute la instituțiunile de credit și economie și la băncile populare, în limita prevăzută de acel articol.

Afară de veniturile supuse impozitelor elementare, sunt trecute în venitul global și veniturile scutite de acele impozite, cum sunt venitul din clădirile noi, sau din terenuri scutite pentru orice motive, sau venitul din fabrici scutit conform art. 36, cele din renta Statului și altor instituțiuni cari se bucură de scutire, ori din salarii scutit conform art. 45, alin. 2, precum și din veniturile obținute din alte țări. Toate aceste venituri se trec la un loc cu cele nescutite, notându-se la No. 7 din formular cauza scutirii.

Anexe. — La declarația pentru global se vor anexa copii de pe declarațiunile date la impozitele elementare pentru veniturile ce cad în cuprinsul altei percepții, iar dacă și acele declarațiuni se dau la

percepția locului de reședință a contribuabilului, se vor da în dublu exemplar, unul din ele rămânând atașat la declarația pentru global, iar celelalte trimițându-se percepției respective.

De asemenea vor anexa declarațiuni pentru veniturile din comerț sau profesii încetate în anul precedent, întocmite pe formularele No. 4 spre a fi constatate numai pentru impunerea la global. Dacă acele venituri sunt în cuprinsul altei percepții, se va da declarația în dublu exemplar, unul trimițându-se percepției respective pentru stabilirea venitului.

Scăderile din venitul total pentru stabilirea celui global, se fac în baza cererii făcute prin declarație și conform celor arătate prin instrucțiunile aflate pe formularul declarației.

VI. Declarațiunile colective pentru impozitul global al lucrătorilor marilor stabilimente, cu mai mult de 50 lucrători, se pot face pe formularul No. 6, numai dacă lucrătorii nu au alte venituri afară de salarii.

Aceste formulare se pot întocmi de administrația stabilimentelor conform formularului anexat la instrucțiunile generale.

Cine face declarațiuni?

Declarațiunea se face în regulă generală de către contribuabil; pentru minori și interziși de către tutori sau cei ce le administrează veniturile, iar pentru persoanele morale de către cei ce le reprezintă.

În declarațiunea pentru global a capului de familie, se va cuprinde toate veniturile soției și celorlalți membri ai familiei, ale căror venituri intră în compunerea venitului său global conform art. 57. Deosebit capul de familie este dator să facă declarațiunea pentru impozitele elementare ale acestor venituri.

Declarațiunea se semnează de către contribuabil sau de către cel ce îl reprezintă legal ori de procuratorii lor. În acest caz se va anexa copie după procură. Dacă copia nu este legalizată, declarantul este obligat a prezenta originalul la stabilirea impozitului.

În cazul când declarantul nu știe carte, sau nu este în stare a complecta declarațiunea, el o va putea face verbal la percepție sau primărie și declarațiunea va fi complectată de funcționarii respectivi fiscali sau administrativi cari vor putea semna pe contribuabil, dacă acesta nu poate semna, în asistența unui martor

știutor de carte, care va semna alături de funcționar.

Primirea și păstrarea declarațiunilor

Declarațiunea se predă la percepția locului de impunere, iar la predare se va da contribuabilului dovada de primire cu numărul de înregistrare.

Declarațiunile nu sunt acte publice. Legea garantează contribuabilului secretul, prevăzând că ele nu pot fi puse la dispozițiune spre cercetate, de cât celor în drept a stabili și verifica impunerile, sau contribuabilului înșăși ori procuratorului său.

Neapărat că contribuabilul poate scoate copii sau extrase depe declarațiune, însă aceste copii nu pot fi certificate, de oare ce legea pune principiul că declarațiunile nu sunt acte publice, și deci în cazuri de litigii nu pot sluji numai uneia din părți.

Ca o consecință a acestui principiu, legea prevede aplicarea penalității prevăzute de art. 305, din codul penal, pentru funcționarii sau membrii comisiunilor cari vor divulga orice informațiuni relative la lucrările de impunere.

Impunerile în cazurile de dispensă de declarație și impuneri din oficiu

În cazul când contribuabilul are un singur impozit elementar în cuprinsul percepției, s'a arătat mai sus că contribuabilul este scutit de a face declarație pentru venitul său global, fiind deajuns să menționeze pe declarația sa că nu mai are alt venit afară de cel declarat.

Dacă contribuabilul nu face nici o declarație și nici mențiunea mai sus prevăzută, sau dacă se constată că mai are și alte venituri afară de cele declarate, el va fi impus din oficiu în conformitate cu art. 96 din lege.

Impunerea din oficiu se poate face de comisiuni în tot timpul funcționării lor, ele putând aplica o amendă până la o pătrime din impozitul ce-l vor stabili. Rămâne însă contribuabilului dreptul de apel, prevăzut de lege, în termen de 20 de zile dela comunicarea impunerii.

Dacă lucrările comisiunilor au trecut și contribuabilul a rămas neimpus, impunerea se va face din oficiu de către delegații fiscalului, aplicându-se în acest caz o amendă egală cu jumătate din impozit și cu drept de contestare la viitoarele comisiuni de impuneri în ce privește impozitul, iar în ce privește amenda conform art. 111 din lege.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de subnotar în cercul Berghia, plasa Bandul de Câmpie, județul Murăș-Turda, devenit vacant prin transferare, se publică concurs.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitați a-și înainta cererile înzestrate cu documentele de calificățiunea prescrisă în art. I:1883 respective XX:1900 a serviciului de până acum și a cunoașterii limbii române, până în 15 Martie a. c. la subsemnatul.

Salariul este cel normat în Decretul XX și statutul de organizare a comunelor aparținătoare cercului notarial.

Bandul de Câmpie, la 14 Februarie 1923.

Primpretor: *Popa.*

Concurs.

Pentru ocuparea postului de notar II în Mercurea publicăm concurs.

Reflectanții să-și înainteze cererile instruate cu documentele de calificare și serviciul de până acum, precum și declarație despre limbile ce vorbesc, până inclusiv în 6 Martie a. c. la pretura plasei Mercurea.

Emolumente sunt cele normate în Decretul C. D. Nr. XX și celelalte ordonanțe referitoare, cvartir în natură sau 600 lei bani de locuință și venitele după lucrările private conform statutului comunal.

Mercurea, la 6 Februarie 1923.

Dr. Bruckner m. p., primpretor.